

**ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛІВ
ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

На сьогоднішній день основним спрямуванням сучасної вищої педагогічної освіти є підготовка творчої особистості педагога, адаптованого до загальноєвропейських стандартів. Сучасний етап розвитку освіти актуалізує вирішення проблеми оцінки професіоналізму педагога, рівня його професійної компетентності і культури. Проблема професіоналізму фахівця взагалі та його професійної компетентності зокрема розглядається як одна з центральних у психолого–педагогічних дослідженнях.

Першочергові зміни в системі освіти стосуються, насамперед, дошкільної ланки як обов'язкової освіти громадян. Провідна роль в організації життєдіяльності дошкільника покладається на вихователя і вимагає від нього професійної та особистісної компетентності. Саме від його професіоналізму і компетентності, позиції та досвіду, педагогічної майстерності залежить успіх освітньої діяльності. Сучасний фахівець дошкільної освіти – це професіонал, який орієнтується в наукових досягненнях, в інноваціях психолого-педагогічної науки, володіє різними технологіями навчання, виховання і розвитку дітей, здатний до саморозвитку, самовдосконалення, самомоделювання та самопроектування в різних сферах життєдіяльності, в тому числі в професійній. На сьогоднішній день існує постійна увага науковців до підвищення рівня професіоналізму майбутніх фахівців дошкільної освіти (вихователів, методистів, завідувачів дошкільних навчальних закладів) в процесі професійної підготовки у вищих навчальних закладах. Шляхи формування професійної компетентності педагога, система стимулювання його педагогічної творчості обґрунтовуються Ю.А.Бабанским, О.Л.Жук, Н.В.Кухаревим, М.М.Скаткіним, Г.І.Щукіною та ін. Професійна діяльність вихователя дошкільного закладу розкрита в працях Н.В.Кузьміної, Е.О.Панько, І.Д.Бежа, О.Л.Кононко, К.Л.Крутій, В.У.Кузьменко та ін.

Важливість визначення особистісного компоненту професіоналізму підкреслює К. Абульханова-Славська, яка доводить, що педагогічна професія – «професія особистісна». Тому однією із умов її реалізації є поєднання особистісного і професійного розвитку у єдиний результативний процес.

Єдиного визначення поняття «професійна компетентність» і єдиного розуміння тлумачення її змісту у сучасній науково-педагогічній літературі немає. Аналіз джерел інформації дає можливість виділити декілька підходів до поняття «професійна компетентність».

В своїх дослідженнях розуміння професійної компетентності педагога О. Дубасенюк, Л. Карпова, Н. Кузьміна, А. Маркова, В. Синенко, І. Тараненко пов'язують з набуттям людиною знань, умінь і навичок; А. Деркач, Н. Кузьміна, Л. Рибалко - з досягненням способів навчання самоосвіти,

самоорганізації, самоконтролю, способів пізнання себе та інших; Ш. Амонашвілі, В. Гриньова, В. Лозова, Л. Рибалко з творчим процесом, у результаті якого виникають творчі досягнення професіонала.

Проблемам фахової підготовки вихователів дітей дошкільного віку в умовах упровадження ступеневої системи навчання у ВНЗ присвячена монографія Г. Беленької «Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання». Дослідниця вважає, що результатом навчання студентів у педагогічному ВНЗ повинна стати професійна компетентність, що забезпечить належний рівень готовності майбутніх фахівців до виконання своїх функціональних обов'язків. Г. Беленька зазначає, що професійна компетентність вихователя – багатогранне поняття, що охоплює різні сфери компетенції – оздоровчо-профілактичну, навчально-розвивальну, методичну, виховну, просвітницьку тощо, і в сучасних складних соціально-економічних умовах розвитку суспільства треба глибоко і всебічно розглянути альтернативні підходи до наукової проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців з дошкільної освіти [1].

Професійна компетентність вихователя – це необхідна умова підвищення якості педагогічного процесу. На основі аналізу різних визначень даного поняття можемо сказати, що професійна компетентність вихователя ДНЗ – це здібність до ефективного виконання професійної діяльності що базується на фундаментальній науковій освіті і емоційно-ціннісному відношенні до педагогічної діяльності.

Основними компонентами професійної педагогічної компетентності є:

1) система психологічних, загальнодидактичних та спеціальних фахових знань (здійснення цілісного педагогічного процесу; створення розвиваючого середовища; забезпечення охорони життя і здоров'я дітей; знання цілей, завдань, вмісту, принципів, форм, методів і засобів навчання і виховання дошкільників; уміння результативно формувати знання, уміння і навички відповідно до освітньої програми; уміння керувати основними видами діяльності дошкільників; уміння взаємодіяти з дошкільниками; консультативна допомога батькам; створення умов для соціалізації дітей; захист інтересів і прав дітей.)

2) система фахових умінь (високий рівень розвитку емпатії, безпосередність, емоційна врівноваженість, творча уява, душевною щедрістю);

3) професійні здібності та професійно значущі риси особистості (працездатність, витримка, врівноваженість.) [2].

Отже, професійна компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку є професійною підготовленістю і здатністю педагога дошкільної освіти виконувати завдання й обов'язки у даній галузі.

Література

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання. Монографія / Г.В.Беленька. - К. : Світич, 2006. - 304с.

2. Рибка Я.Ю. Формування професійної компетентності вихователя дошкільного навчального закладу [Електронний ресурс]. — 2011. — Режим доступу : <https://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences/Переяславская Рада/2011/>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>